

ที่ราชพัสดุ คือทรัพย์สินของแผ่นดิน

ความหมาย

ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518 มาตรา 4 ให้นิยามความหมายของคำว่าที่ราชพัสดุไว้ว่า

ที่ราชพัสดุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมา เป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน
2. อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของ พลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

การได้มาซึ่งที่ราชพัสดุ

โดยทางนิติกรรม

1. จัดซื้อด้านเงินงบประมาณ
2. แลกเปลี่ยน
3. รับได้จากกรมบริจาค
4. โดยผลของสัญญา

โดยผลของกฎหมาย

1. การหวงห้ามตามกฎหมาย
2. การริบทรัพย์สิน
3. ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
4. การเวนคืน ซึ่งรัฐบาลต้องจ่ายเงินชดเชย
5. โดยเหตุอื่น เช่น ค่าพิพาทฯ การยุบรัฐวิสาหกิจ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

- (๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

ข้อ ๒ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ จะกระทำได้แต่โดยการขาย การแลกเปลี่ยน หรือการให้และจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน เว้นแต่การโอนกรรมสิทธิ์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการได้เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมแล้ว

- (๑) กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๒) กฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

การให้ที่ราชพัสดุจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศลหรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่นหรือการโอนคืนให้แก่ผู้ยกให้

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตาม ข้อ ๒ (๑) และ (๒) ให้กระทรวงการคลังแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคนประกอบด้วยอธิบดีกรมธนารักษ์ หรือรองอธิบดีกรมธนารักษ์ และบุคคลอื่น เป็นกรรมการ ซึ่งอธิบดีกรมธนารักษ์มอบหมายเป็นประธานกรรมการผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมที่ดิน และบุคคลอื่น เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อกระทรวงการคลังเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ข้อ ๔ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุโดยประเมินจากราคาที่คาดว่าจะป็นราคาซื้อขายจริงในท้องตลาดในปัจจุบัน และให้คำนึงถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุ มูลค่าเพิ่มของที่ราชพัสดุในกรณีที่จะนำไปผนวกเข้ากับที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่ติดกันรวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทางราชการ

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าของที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง จะให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางการประเมินอสังหาริมทรัพย์ ทำการศึกษาและประเมินราคาของที่ราชพัสดุเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับมูลค่าขั้นต่ำที่คณะกรรมการประเมินกำหนดไว้ก็ได้ ทั้งนี้ การให้สถาบันวิชาชีพหรือบริษัทที่ปรึกษาทางการประเมินอสังหาริมทรัพย์ ทำการดังกล่าว ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๕ ที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้นดังนี้

(๑) อยู่ติดกับทางหลวงหรือทางสาธารณะที่สะดวกแก่การคมนาคม หรืออยู่ติดกับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่มีทางเข้าออกสู่ทางหลวงหรือทางสาธารณะอยู่แล้ว

(๒) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามความมุ่งหมายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยผังเมืองหรือกฎหมายอื่น

(๓) มีขนาดเหมาะสม หรือเมื่อนำไปผนวกเข้ากับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ติดกันแล้ว จะมีขนาดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการได้

การพิจารณากำหนดมูลค่าของที่ดินที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับที่ราชพัสดุให้ใช้หลักเกณฑ์ข้อ ๔ โดยอนุโลม

ข้อ ๖ การขายและการแลกเปลี่ยนที่ราชพัสดุ ให้กระทำโดยวิธีประมูลตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่การขายหรือการแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้จะกระทำโดยวิธีอื่นก็ได้ คือ

(๑) การขายให้แก่หรือแลกเปลี่ยนกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ องค์การปกครองท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

(๒) การขายที่ราชพัสดุซึ่งส่วนราชการได้ซื้อหรือได้มาโดยวิธีอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี หรือ

(๓) การแลกเปลี่ยนซึ่งคณะกรรมการตามข้อ ๓ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเห็นว่า โดยสภาพไม่เหมาะสมที่จะกระทำโดยวิธีประมูล

ข้อ ๗ การให้ที่ราชพัสดุเพื่อการศาสนา การสาธารณกุศล หรือการสาธารณประโยชน์อย่างอื่น ให้คำนึงถึงสภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุกับความเหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนโดยส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุดินให้แก่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้จะกระทำได้เมื่อ

(๑) ที่ราชพัสดุนั้นมิใช่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

(๒) ทางราชการไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้หรือมิได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ยกให้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ยกที่ดินนั้นให้แก่ทางราชการ

(๓) ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ได้ยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุดินภายในสองปีนับแต่วันที่ทางราชการแจ้งความประสงค์ที่จะไม่ใช้ประโยชน์หรือนับแต่วันที่ครบระยะเวลาตาม (๒)

ในกรณีที่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุดินเกินกำหนดเวลาตาม (๓) และทางราชการยังมีได้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุนั้น หากกระทรวงการคลังเห็นว่ามิได้เกิดผลอันสมควรอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจะพิจารณาคืนให้ก็ได้

ข้อ ๙ ให้ใช้บังคับกฎกระทรวงนี้แก่การยื่นเรื่องราวขอที่ราชพัสดุดินที่ผู้ยกให้หรือทายาทของผู้ยกให้ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

ธารินทร์ นิมมานเหมินท์

(นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ที่ราชพัสดุจังหวัดหนองคาย (ที่ราชพัสดุ หมายถึง ที่ดินและอาคาร)

จำนวน ๑,๔๒๒ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๔๖,๙๕๙ ไร่ ๑ งาน ๙๖.๘๗ ตารางวา อาคารประมาณ ๗,๖๑๘ หลัง